

moški grajščak, grof Wurmbrand-Stuppach. Na predlog ivanjčanskega Petovara ml. voliti bi se imelo s glasovnicami. Prvak Petovar, ki je bil tudi že za odbornika postavljen, začel je med volitvijo odbora proti grofu Wurmbrand-u agitirati, boječ se, da bi ta postal načelnik novoustanovljene zadruge. Komaj se je to zvedlo, se je nakrat cela situacija spremenila. Petovar hotel je namreč namesto grofa spraviti nekega Središčana v odbor, da bi potem „kunci“ imeli večino v odboru in bi se njemu s tem posrečilo priti do mesta „obmana“. Pa Petovar obrača, ljudi pa ki so še bolj „künstni“ kak gražlar obrnejo. Sklenilo se je, dve zadruzi ustanoviti, in sicer eno za Središče eno za Ormož. Središčani so se takoj „vkup seli“ in študirali, koga naj izvolijo, šivali so, da je bilo joj, kajti ni jih bilo niti dovolj navzočih za odbor. Sedaj pa volitev za ormoško zadruzo! Tukaj je imel pa naš prvak Petovar smolo. Okoliški kmetje so se izrečno proti volitvi Petovarja izrekli, kajti v gospodarske zadruge politiko zanesti, mu niso mogli pozabiti. Dobil je brco, da se še do danes ni potrošal in zginil je z zborovališča kot kafa. Za načelnika zadruge pa je bil izvoljen v veselje in zadoščenje vseh navzočih grof Wurmbrand in mi beležimo, da si nova zadruza ne bi mogla izvoliti boljšega zastopnika, ki bo gotovo svoj ugled in vpliv tudi uporabljal v korist zadruge in bo le to korist upoštevala za politiko se ne bo briga. Prvaškemu Petovarju pa svetujemo naj raje doma v gražlariji riž trebi ali pa perje čeha, predno se v reči vtika, ki jih ne razume in za katere je še — premoker. In za svoja kosmata uha naj si zapiše: „kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.“

Iz Stoperc. Gospod župnik Keček, ali je pomota pri vas pri pisavi ali ste pa morebiti pregloboko v glaz pogledali? Bržkone je to zadnjo! Resnica je, da to dela sovraštvo do naprednjakov. Ali ste pozabili v knjigo pogledati? Dne 14. t. m. sem prosil g. župnika, da bi molil spomin za rajne stariše, namreč Mihaela in Cecilijo Jetzl. Ali vi ste rekli, da ne bodete molili, češ da „Štajercijanci“ nimajo vere. Jaz sem bil voljan plačati, kajti zastoj naši prečastiti duhovniki itak ničesar ne storijo. In glej ga šmenta! Zdaj pa ste se gospod zmotili; namreč iz sovraštva ste se zmotili. Zato ste molili za živega (!) Mihaela Jetzl „Očenaš“ in „Češčenca“ si Marija. „Ako hočete za-me moliti, tedaj pa molite celo leto. Za mrtve farane pa ste pozabili moliti. Samo za enkrat ni vredno plačati, ker nisem naročil za mene, namreč za stariše sem želel in obljubil plačati. Blagovolite, g.

župnik Keček, to pomoto popraviti. Drugače ne bodem „spomina“ plačal. Ako bi bilo potrebno govoriti o lažeh in nevoščivosti — gradiva dovolj! — Mihael Jetzl, mizarški mojster v Stopercu. — Opomba uredništva: Mi opozarjamo župnika Kečeka, da naj enkrat poneha z divjo gonjo proti vsem, ki držijo z napredno mislijo in s „Štajercem“. Kajti drugače bode tudi nam potrepljivost počila. Keček naj se spominja svoje preteklosti in — naj molči. Zdaj je pač že čas, da postane ta Keček, ki je bil vedno „zajubljen maček“, — resnični duhovnik. To je naš zadnji opomin! Še ena resna pritožba in govorili bomo s Kečekom drugače!

Buče pri Kozjem. Predragi „Štajerc“, ti gotovo misliš, da smo že čisto zaspali na Bučah. Ali danes ti moramo le nekaj napisati o Veraškem županu Jaka Bohatu, ker on je veliki klerikalec. V nedeljo 27. novembra, ko smo prišli v cerkev na Bučah, je naročil tajniku, da naj prekliče, da kadar pride on do cerkve, morajo mu drugi ljudje vrata odpreti. Mi pač nismo dolžni, da bi takim ljudem vrata odpirali. Ti župan doma zapoveduj in dobro uraduj. Tudi bodi kedaj doma, kajti tvoja frava zmirom reče, da te ni doma; baje te ima v postranski sobi zaprtega. Bog obvari, da bi ga kakšna tuja ženska ne vidla! ... Veste kaj, Veraški občani? Izvolite si rajši za župana Mrozovega Frančka v Selah. On tudi misli, da je kmet in je klerikalec. To so čudne stvari pri nas in morda izpregovorimo o njih enkrat obširneje ...

Veliki kmetijski shod v Marikoru.

Maribor, 19. decembra.

Kakor je naš „Štajerc“ naznanil, vršil se je preteklo nedeljo, dne 18. decembra dopoldne ob 10. uri v „Gambriushalle“ v Mariboru veliki kmetijski shod. Že kar naprej lahko trdimo, da je bil to eden najlepših in najpomembnejših shodov, kar jih je priredila tako delavna naša „Štajercjeva“ stranka. Velika dvorana je bila naravnost natlačena polna. V nobenem kotičku ni bilo prostora, komaj da so se ljudje gibali, toliko jih je bilo. Na nepričakovano veliki obisk je prekosil najlepše nade. In kar je najvažnejše: obiskovalci niso bili morda Mariboržani, — ne, zborovalci so prišli iz vseh večjih in pomembnejših občin v mariborskem okraju. Od 2 do 6 uri daleč so prišli naši vrli kmetje trumoma, da dokažejo svoje pošteno prepričanje. To pač ni bil mali shod v Mariboru, marveč je bil —

veliki shod naprednih kmetov celega mariborskega okraja. Ali tudi iz sosednih okrajev (zlasti iz šentlenartskega) je prihitelo mnogo poslušalcev. Ni čuda, da je bila „Gambriushalle“, ki je vendar precej velika dvorana, premajhna. Ako ponizno računamo, zbralo se je na našem shodu od 600 do 700 oseb. In bili so sami možje, sami izkušeni posestniki, sami važni in vplivni občani. Celi okraj je torej na tem shodu govoril ...

Primanjkuje nam žalibog prostora, da bi podali natančno poročilo o shodu. Zato hočemo popisati tudi le najvažnejše dogodke.

Shod je otvoril v imenu sklicateljev hišni in realitetni posestnik g. F. Girstmayer. Rekel je, da se mu je splošno izrazilo željo, da bi se na shodu nemško govorilo; kajti „nove slovenščine“ tudi slovensko rojeni kmetje ne razumejo. Sploh pa razumejo napredni, izobraženi kmetje v mariborskem okraju večidel nemško. Predsednik in urednik Linhart, ki je prišel kot govornik, sta opetovano vprašala, v katerem jeziku naj se govori. Končno se je dalo to vprašanje na glasovanje in — ednoglasno je bil sprejet predlog, da naj se nemško govori. Bil je to tudi odločni protest proti nemščini sovraženemu prvaštvu.

Glavni govor imel je urednik „Štajerca“, g. Karl Linhart. Izključeno je, da bi njegov več kot 1 urni govor le v važnejših točkah prinesel. Govornik raztolmačil je v prvi vrsti razvitek slovensko-narodnih strank. Popisal je delovanje stare „prvaške“ stranke, iz katere so se potem na eni strani „narodnjaki“, na drugi pa klerikalci razvili. Ti klerikalci so se sramovali svojega katoliškega in slovenskega imena in so zato nakrat iznašli naslov „kmetске zveze“. Govornik pravi, da bi bil pač že skrajni čas, da bi se enkrat neka resnična, prava kmetška zveza uresničila. Ali to, kar so klerikalci uresničili, ne zasluži tega imena. V odboru klerikalne te organizacije sedijo večidel advokati, profesorji in politični duhovniki. Ti ljudje hočejo biti nekaki „jerobi“ za naše kmetško ljudstvo. Govornik je potem z ojstrimi besedami popisal pogubonosno delovanje slovensko-narodne in zlasti slovensko-klerikalne politike. Omenil je zlasti dejstvo, da smatrajo klerikalci vero in klerikalno politiko za eno in isto stvar. V tem tiči velika napaka, kajti vera nima s politiko prav ničesar opraviti. „Narodna stranka“ je politično že mrtva. Klerikalna pa je veliko bolj nevarna, ker zlorablja verska čustva ljudstva (živahno odobravanja vseh zbranih je govornika opetovano prekinilo). Urednik je v svojem nadaljnjem govoru raztolmačil velikansko škodo, ki so jo napravili klerikalci slovenskemu ljudstvu z ustanovitvijo svojih brezvestnih konzumnih društev. Popisal je nadalje nevarnost prvaških posojilnic in sploh denarnih zavodov in pribil dejstvo, da zlorablajo prvaki vsako gospodarsko in javno korporacijo v svoje politične namene. Povedal je, kako gospodarijo klerikalci v občinah in okrajnih zastopih. Potem je prešel na obstrukcijo slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru in je dokazal, da se je pričela ta le na češko komando iz panslavističnih političnih vzrokov (poslušalci so glavno izrazili svoje ogorčenje in po vsej dvorani so doneli „fej“-klici na naslov dr. Korošca in ostalih slovenskih poslancev). Potem je govornik popisal žalostne posledice slovenske obstrukcije, ki škoduje v prvi vrsti slovenskemu kmetu na Štajerskem. Govornik je svoj govor, ki je trajal nad 1 uro, končal z nado, da se bodo pametni kmetje otresli jarma slovenskih klerikalcev. Nemški in slovenski kmetje morajo skupno nastopati in delati za zboljšanje gospodarskega položaja. Odobravanje je kar gromelo skozi dvorano in zbrani kmetje so navdušeno govorniku ploskali. Urednik Linhart je v svojem govoru predlagal tudi sledečo resolucijo:

„Današnji shod protestira najodločneje proti zločinski prvaški obstrukciji v štajerskem deželnem zboru, katere je pahnila zgolj iz ničvrednih političnih vzrokov itak izmозgano ljudstvo v gospodarsko nevarnost. Shod upa, da bo deželo delavoljne stranke z najostrejšimi sredstvi premagali. Slovenskim

Erzherzog Franz Ferdinand auf der Jagd in Springe.

Lov v kraju Springe.

Pred par dnevi obiskala sta nadvojvoda Franc Ferdinand, avstrijski prestolonaslednik, in nadvojvoda Friderik nemškega cesarja. To priliko se je porabilo za veliki lov pri Springe. Velikost tega lova je iz tega razvidno, da se je postrelilo okroglo 550 divjih svinj in 110 kosov druge živali. Prinašamo od tega lova dve sliki. Na prvi vidimo našega prestolonaslednika, nadvojvoda Franca Ferdinanda v gošči gozda s svojima spremljevalcema. Druga slika pa nam kaže na levi strani nemškega cesarja Viljema II. v govoru z našim prestolonaslednikom Francem Ferdinandom. Na desni strani pa vidimo, kako zakolje nemški cesar od psov ustavljenega in obstreljenega divjega mrjasca. Naš prestolonaslednik postrelil je na tem lovu 35 divjih svinj in mrjascev ter 11 jelenov.

Kaiser Wilhelm II. und Erzherzog Franz Ferdinand in Springe.

Bilder von der Hofjagd in Springe.

poslancem pa izraža shod ogorčeno nezaupnico!

Predsednik g. Girmayer dal je to resolucijo na glasovanje. Bila je tako rekoč ednoglasično sprejeta in to z velikim navdušenjem. Le v ozadju (blizu vrat!) je bilo 7 prvaških škrbarčkov, ki so izzivali in proti glasovali. Vodila sta jih neki Žebot iz Celnice na Muri in urednik „Straže“ Kemperle. Kmetje so bili hudo razburjeni nad temi izzivalci in so jih hoteli takoj na sveži zrak spraviti. Le posredovanju urednika Linhart in drugih rediteljev se je posrečilo preprečiti, da ne bi ti fantički poštene „batine“ dobili. Kmetje se naravno ne pustijo od pisarčkov in plačanih farških agitatorjev izzivati. Korošec je te fantičke pač komandiral na shod, da bi shod razbili. Kajti sam se ne upa na kmetški shod. Ali ta želja se ni črnuhom uresničila.

K besedi se je oglasil potem neki pisar Žebot, ki se je imenoval „posestnika“. Kakšni posestnik je, to vedo njegovi sosedu prav dobro. Fant je prosil, da se mu zagisuri „osebno varnost“, kakor da bi bili napredni kmetje takšni, kakor klerikalci, ki pobijajo politične nasprotnike. Seveda se mu je to „osebno varnost“ zagisnila in Žebot je prišel na oder ter — molčal. Kmetje niso hoteli fantička poslušati in med gromovitimi „fej“-klici jo je moral popihati. Urednik Linhart ga je spremil, da se mu ni nič zgodilo. Potem je nastopil urednik „Straže“ Kemperle in govoril v — nemškem jeziku. Druzega ni mogel povedati, nego da je premalo slovenskih uradnikov. Potem so kmetje pričeli „fej“ klicati in žvižgati, tako da jo je moral tudi ta gospodek bled ko zid odkuriti. In tudi njega se je spremilo, da se mu ne bi kaj pripetilo.

Tako je bil naš shod s kratkim končnim govorom urednika Linhart končan. Najboljši in najveljavnejši kmetje mariborskega in sosednih okrajev so izpregovorili svoje mnenje. In povedalo se je, da ljudstvo obsoja zločinsko prvaško politiko, da ne mara za brezvestno obstrukcijo in da bode kmalu čas prišel, ko se bode prvaške hujskače z železno metljo iz štajerske naše domovine poglalo. Pričeli smo in nadaljevali bomo. Z veseljem ponosom pa rečemo že danes: mariborski okraj je naš! Napredne misli ne bode konec in slovenski ter nemški kmetje bodejo skupno delovali za boljše gospodarsko bodočnost!

kaj izgubi? Ne mislimo namreč na upnike, ki zdaj Spindlerjeve fantazije proklinjajo. V moralnem oziru mislimo, da nikdo ničesar ne izgubi. Kdo je čital „Narodni dnevnik“? Njegovi dopisniki! Kdo je dopisoval v „Narodni dnevnik“? Njegovi čitatelji! Učitelji, ki hočejo pomanjkanje svojih pedagoških vednosti s politično frazo prikriti, advokati, ki jim je dal nekdo nesrečno misel v glavo, da postanejo ljudski tribuni, medtem ko dosežejo k večjem don Kišotovo stopinjo, pisarji teh advokatov, ki se s politiko pečajo, ker jim njih šefi premalo plačujejo, da bi si dovolili kak dražji sport, študenti, ki so večni študenti in (kot smetana na mleku) kakšni kapitalistu podobni „kmet“ à la Roblek. To je vse! A to ne more nikomur zadoščati. Tej družbici se ljudstvo ne da vpreči. Zato je moral „Narodni dnevnik“ skesano svojo prazno glavo naginiti in umreti.

Konec tega lista gotovo ni politično važni dogodek, kajti „Narodni dnevnik“ ne zapušča nobene „občine zvestih čitateljev in prijateljev“. Pomen ima to ponehanje brezvplivnega lista zaradi tega, ker označuje propadanje cele „narodne stranke“ sploh!

Par let je minulo, odkar je Alojzij Spindler iz ljutomersko-ormoških goric udaril s peto v zemljo; in zemlja se je odprla ter izbruhnila „narodno stranko“ z „Narodnim dnevnikom“ vred. Mi smo takoj vedeli, da narodne trompete niso iz zlata delane. In imeli smo prav.

„Narodna stranka“ ni imela nikdar programa in nikdar doslednosti. Švigašvagarstvo pa se v politiki ne vzdržuje. Polovičarstvo nima bodočnosti. Politična stranka mora biti kakor iz železa vilita. En cilj in ena pot! Ne pa smet, ki jo pihlja veter čez cesto v jarek. V čem je bila „narodna stranka“ dosledna? V ničemer! Vsako točko svojega programa je izdala! Vse stanove je hotela zastopati in vsem stanovom je škodovala. Za politično penzijo dajno že zrele ljudi à la Ploj je enkrat napadala, drugič pa hvalila. Obstrukcijo je enkrat priporočala, drugič obsojala. Nemščino je enkrat hvalila, drugič sramotila. Psolve so ji bile edino sredstvo!

Na lastni svoji gnilobi umira ta „narodna stranka“. In noben petelin ne bode za njo zapel.

Novice.

Popravek. Objavili smo v zadnjih številkah inzerat „Franz-žganje „Diana“. Samo ob sebi

umevno je, da je ta izdelek tako zvano imenitno francosko žganje, katerega imenujejo Nemci splošno „Franzbranntwein.“ Tudi pri nas je ta izdelek pod tem zadnjim naslovom najbolj znan. S tem da svojo malo napako popravimo, zamoremo obenem z vsem prepričanjem francosko žganje „Diana“ najtopleje priporočati!

Kmetška pesen. Zadnjič enkrat slišal je eden naših prijateljev v neki gostilni v ormožkem okraju starega kmetiča sledečo pesmico peti, katero objavimo le v dokaz, kako naše ljudstvo o gotovih stvareh misli. Pesmica se glasi:

I.

Župnik je prava lučna stvar,
On si poje le vsikdar;
Žalost ga ne spremeni,
Če glih mrtvo vse leži.

II.

Kmet se mrtveca boji,
Župnik se ga veseli!
Če le pride pravik kdo,
Močno veseli ga to.

III.

Župnik je na svetu kaj.
Kmetu pride: zdaj mi daj!
Ofna žaklje no veli:
Meni kruha že fali...

IV.

Kmet mu z lajte grabit gre,
Vrže mu prašički dve:
To Vam iz ljubezni dam,
Ker jaz tudi malo mam.

V.

Pa je deno suhi tak,
Vtogi župnik siromak!
Vse kar nima, prosi pa,
Vse se njemu rado da.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Kmetje mariborskega okraja, zapomnite si! Na našem nedeljskem shodu se je zbralo gotovo 600 poštenih, delavnih in splošno spoštovanih kmetov. Klerikalni list „Straža“ imenuje te kmete „posilinemške magnate iz okolice“, ki nastopajo iz „nečednih egoističnih vzrokov“. Nadalje pravi, da so ti kmetje „zapeljani in odvisni delavci“ ter „frakarski purgarji“. Ta škandalozni list piše nadalje, da so ti kmetje tam „topo, polni sovraštva in neukročene strasti sedeli ob dobro obloženih mizah“. Duhovniški slovenski list vas kmete torej na nesramni način psuje in zasramuje. To je list tistega kaplana dr. Korošca, proti kateremu je šele zadnjič 70

Schicht Stearin-sveče LEDA

najfinjša vseh mark! Apartni, elegantni zavoj!

Ne tečejo!
Ne dišijo!

Ne kadijo!
Ne delajo saj!

Gorijo s svetlim, mirnim plamenom.

879

„Narodna stranka“ v agoniji.

Celjski „Narodni dnevnik“, ki so ga ustanovili s toliko kričanjem in bobnanjem, poneha z novim letom izhajati. To je „božično darilo“, ki ga klavna dohtarsko-prvaška stranka štajerskemu ljudstvu podaja. In ljudstvo se veseli te novice.

„Narodni dnevnik“ torej ne bode več izhajal. Zmanjkalo je denarja, v kolikor ga je sploh kedaj bilo. Zmanjkalo je pa tudi kredita. „Narodni dnevnik“ je pravzaprav vedno le na kredit živel in je imel vsled tega nekaj „hochstaplerskega“ na sebi. Zdaj pa je splaval tudi kredit po Šavinci.

„Narodni dnevnik“ nam ni bil nikdar nevaren, zato tudi njegova smrt ni preveč važna. Pisau je bil v našem ljudstvu tujem mišljenju in tuji besedi. Razumeli so ta list k večjem tisti našemljenci slovenski „inteligenti“, ki so svojo kmetško pokoljenje z mestnim lakom pobarvali. In še tem ljudem, ki so vendar za vsak narod le paraziti, bil je „Narodni dnevnik“ predolgočasen. Ljudstvo samo pa je bralo pri temu listu k večjem naslov in še ta naslov ni bil vabljev za psiho našega ljudstva. Pesniki ne zapajo časnikov pisati, tudi slabi pesniki ne. Časnikarji ostane pri svojem konitu.

Iz našega državnega zbora.

Poročali smo že, da je vlada barona Bienretha odstopila, da je sesar ta odstop sprejel, ali obenem želel da uraduje Bienenrth s svojimi ministri naprej. Baron Bienenrth skušal bode zdaj, sestaviti novo listo ministrov. Dosedanji ministri dr. Weisskirchner (trgovinski minister), pl. Georgi (deželnoobrambeni minister) in grof Stürkh (minister za poduk) bodejo bržkone ostali. Bienenrth vodi vladu od 15. nov. 1908 sem. Dogodek češkega poslanca dr. Stransky povzročil je mnogo pozornosti. Ta češki junak je namreč nemškega fabrikanta Rosenau hudo žalil. Vsled tega ga je Rosenau pozval na dvoboj. Ali pogumni dr. Stransky je stisnil rep med noge in bil tih. O stvari se bode še v javnosti govorilo. Naše slike kažejo omenjene osebe.

Zahtevajte
povsod
„Štajerca“.